

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

III Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Wołominie

rok szkolny 2026/2027

1. Podstawa prawna i tryb przyjęcia programu.....	2
1.1. Uwzględnienie kierunków polityki oświatowej państwa	2
2. Charakterystyka szkoły.....	3
3. Diagnoza i ewaluacja programu	4
3.1. Źródła i sposób przeprowadzenia diagnozy.....	4
3.2. Najważniejsze wnioski z ewaluacji programu 2025/2026.....	4
3.3. Najważniejsze wyniki diagnozy na rok 2026/2027	4
3.4. Potrzeby rozwojowe uczniów	5
3.5. Czynniki chroniące	5
3.6. Czynniki ryzyka.....	6
3.7. Hierarchia celów.....	6
4. Misja szkoły i założenia programu	7
5. Model absolwenta.....	7
6. Cele programu na rok szkolny 2026/2027	8
7. Poziomy i zasady organizacji działań.....	8
8. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych.....	8
8.1. Dobrostan, stres i odporność.....	9
8.2. Relacje i budowanie koleżeństwa – „Bądź obok”	9
8.3. Dostęp do pomocy i reagowanie na kryzys	10
8.4. Higiena cyfrowa, informacja i AI.....	10
8.5. Zdrowie, bezpieczeństwo i profilaktyka zachowań ryzykownych	10
8.6. Wartości, obywatelskość i zaangażowanie.....	11
8.7. Rozwój poznawczy i przyszłość	12

8.8. Rodzina, adaptacja i włączanie.....	12
9. Zadania członków społeczności szkolnej	12
10. Współpraca z rodzicami i podmiotami wspierającymi.....	13
11. Upowszechnianie programu i dostęp do pomocy	14
12. Monitorowanie i ewaluacja.....	14
13. Postanowienia końcowe.....	15
Załącznik 1. Roczna rama modułów i pomiarów	16

1. Podstawa prawna i tryb przyjęcia programu

Program opracowano w szczególności na podstawie:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności przepisów dotyczących praw rodziców, prawa do nauki i ochrony praw dziecka;
- Konwencji o prawach dziecka;
- ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 820, z późn. zm.), w szczególności art. 26 i art. 84;
- ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz.U. z 2026 r. poz. 515, z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z późn. zm.;
- rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r. poz. 1449, z późn. zm.);
- przepisów dotyczących organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach;
- przepisów dotyczących ochrony małoletnich oraz obowiązujących w szkole Standardów Ochrony Małoletnich;
- podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego;
- Statutu III Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Pawła II w Wołominie;
- podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027.

Program wychowawczo-profilaktyczny uchwała Rada Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną. Dokument ma charakter otwarty: może być modyfikowany w ciągu roku, jeżeli wyniki monitorowania, nowe potrzeby uczniów lub sytuacje wymagające interwencji uzasadniają zmianę działań.

1.1. Uwzględnienie kierunków polityki oświatowej państwa

Program uwzględnia podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2026/2027, ogłoszone przez Ministra Edukacji, w szczególności:

1. wspieranie szkoły we wdrażaniu zmian wynikających z Reformy 26. Kompas Jutra, ukierunkowanych na tworzenie szkoły wymagającej, wspierającej i przyjaznej rozwojowi ucznia;
2. budowanie odporności społecznej przez kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych;
3. edukację zdrowotną, promowanie zdrowego stylu życia i aktywności ruchowej oraz przygotowanie uczniów do odpowiedzialnych zachowań prozdrowotnych i udzielania pierwszej pomocy;
4. promowanie higieny cyfrowej i aktywności off-line, bezpiecznego poruszania się w sieci, krytycznego myślenia oraz odpowiedzialnego korzystania ze sztucznej inteligencji;
5. rozpoznawanie potrzeb dzieci i młodzieży z wykorzystaniem oceny ich funkcjonowania w środowisku szkolnym oraz współpracę z rodzicami w procesie edukacji, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i wychowania;
6. profilaktykę uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych;
7. wspieranie podejmowania świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa zawodowego;
8. wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez kształcenie interdyscyplinarne, pracę projektową, ocenianie kształtujące i informację zwrotną.

Kierunki te są realizowane w programie poprzez działania dotyczące dobrostanu i odporności psychicznej, budowania koleżeństwa i przynależności, bezpieczeństwa rówieśniczego, edukacji zdrowotnej, higieny cyfrowej, profilaktyki zachowań ryzykownych, współpracy z rodzicami, doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz wspierającej informacji zwrotnej. Ich realizacja odbywa się w ramach zadań opisanych w dalszych częściach programu i nie wymaga tworzenia odrębnego systemu działań ani dodatkowej dokumentacji.

2. Charakterystyka szkoły

III Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Wołominie jest szkołą publiczną, wchodzącą w skład Zespołu Szkół nr 3 w Wołominie. W roku szkolnym 2026/2027 społeczność liceum tworzy około 514 uczniów. Nauka odbywa się w systemie jednozmianowym. Uczniowie korzystają z pracowni przedmiotowych, biblioteki, zaplecza sportowego i opieki pielęgniarskiej.

Wsparcie uczniów zapewniają wychowawcy i nauczyciele, psycholog, pedagog, pedagog specjalny, doradca zawodowy oraz inni pracownicy szkoły. Ze względu na liczebność społeczności szkolnej działania uniwersalne są realizowane przez całą kadrę, przede wszystkim w codziennej pracy i podczas godzin wychowawczych. Specjaliści przygotowują narzędzia, konsultują pracę wychowawców, prowadzą działania wymagające specjalistycznych kompetencji oraz zapewniają pomoc celowaną i interwencyjną.

Szkoła współpracuje z rodzicami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, podmiotami ochrony zdrowia, pomocą społeczną, policją, sądem rodzinnym, instytucjami samorządowymi, organizacjami społecznymi, instytucjami kultury i innymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin – odpowiednio do rozpoznanych potrzeb.

3. Diagnoza i ewaluacja programu

3.1. Źródła i sposób przeprowadzenia diagnozy

Program na rok szkolny 2026/2027 opracowano na podstawie corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i czynników ryzyka oraz ewaluacji programu realizowanego w roku szkolnym 2025/2026. Wykorzystano ankiety uczniów, rodziców i nauczycieli, obserwacje funkcjonowania uczniów, rozmowy i konsultacje, informacje wychowawców i specjalistów, analizę dokumentacji szkolnej oraz wnioski z bieżącej pracy szkoły.

Zasada interpretacji

Wartości procentowe odnoszą się do osób uczestniczących w badaniu. Badana grupa nie była reprezentatywną próbą całej społeczności, dlatego wyniki wskazują kierunki i powtarzające się sygnały, a nie dokładną skalę zjawisk wśród wszystkich uczniów. Szczególne znaczenie mają wnioski zbieżne w perspektywie uczniów, rodziców i nauczycieli.

3.2. Najważniejsze wnioski z ewaluacji programu 2025/2026

Program był realizowany szeroko i nie pozostawał jedynie dokumentem formalnym. Najmocniej ugruntowane były działania związane z bezpieczeństwem, współpracą z rodzicami, komunikacją i empatią, zdrowiem psychicznym i stresem, integracją, profilaktyką przemocy oraz higieną cyfrową.

- 94,1% badanych uczniów pozytywnie oceniło atmosferę szkoły;
- 97,7% badanych rodziców pozytywnie oceniło bezpieczeństwo dziecka w szkole;
- 90,9% badanych rodziców pozytywnie oceniło współpracę z wychowawcą;
- najczęściej wskazywane jako realizowane obszary obejmowały komunikację i empatię (86,5%), dobrostan psychiczny i stres (84,6%) oraz higienę cyfrową (71,2%);
- 85,5% badanych uczniów deklaroowało posiadanie zaufanej osoby w klasie, a 81,2% – bliskich przyjaciół w środowisku szkolnym.

Wzmocnienia wymaga praktyczny i rozpoznawalny wpływ działań na codzienne funkcjonowanie uczniów: radzenie sobie ze stresem i niepowodzeniem, proszenie o pomoc, reagowanie na izolację i przemoc oraz stosowanie zasad higieny cyfrowej. Działania powinny być krótkie, angażujące i powtarzalne.

3.3. Najważniejsze wyniki diagnozy na rok 2026/2027

Obszar	Najważniejsze dane	Znaczenie dla programu
Bezpieczeństwo i klimat	94,1% uczniów pozytywnie ocenia atmosferę; 97,7% rodziców pozytywnie ocenia bezpieczeństwo.	Bezpieczeństwo i dobry klimat są mocnym fundamentem, który należy podtrzymywać.
Stres i przeciążenie	55,1% uczniów wskazuje stres związany z nauką i egzaminami; 46,3% przeciążenie; 40,9% presję wyników; 68,1% uznaje stres szkolny za priorytet.	Bezpieczna szkoła nie jest środowiskiem pozbawionym stresu. Priorytetem staje się odporność, samoregulacja i sprawczość.

Obszar	Najważniejsze dane	Znaczenie dla programu
Zasoby radzenia sobie	Około 73,9% uczniów deklaruje, że na ogół radzi sobie ze stresem; 56,5% chce tę umiejętność rozwijać.	Uczniowie mają zasoby, ale potrzebują praktycznych strategii i równowagi między nauką a odpoczynkiem.
Relacje i przynależność	85,5% ma zaufaną osobę w klasie; jednocześnie 21,7% wskazuje izolację, samotność lub brak przynależności.	Relacje są jednocześnie czynnikiem chroniącym i obszarem pracy. Uzasadnia to kierunek „Budowanie koleżeństwa – Bądź obok”.
Korzystanie z pomocy	66,7% uczniów zwykle nie zgłasza problemu osobie ze szkoły; 17,4% swobodnie rozmawia z zaufanym dorosłym w szkole.	Szkoła ma zasoby osobowe, ale należy zmniejszać barierę pierwszego kontaktu i wyjaśniać zasady pomocy.
Funkcjonowanie cyfrowe	42,3% nauczycieli i 31,8% rodziców obserwuje ryzykowne lub nadmierne korzystanie z technologii.	Higienę cyfrową należy łączyć ze snem, koncentracją, relacjami, nauką, bezpieczeństwem i odpowiedzialnym korzystaniem z AI.

3.4. Potrzeby rozwojowe uczniów

- rozpoznawanie napięcia, regulowanie emocji i radzenie sobie ze stresem szkolnym;
- równowaga między wymaganiami, nauką, odpoczynkiem, snem i aktywnością;
- poczucie własnej wartości, sprawczość, motywacja i odporność na niepowodzenie;
- planowanie nauki, zarządzanie czasem i konstruktywne myślenie o przyszłości;
- przynależność i koleżeństwo: zauważanie drugiej osoby, życzliwe reagowanie, włączanie do grupy i pomoc w dotarciu do dorosłego;
- komunikacja, empatia, asertywność i rozwiązywanie konfliktów;
- bezpieczne proszenie o pomoc oraz znajomość osób, miejsc i zasad wsparcia;
- odpowiedzialność za decyzję, szacunek dla innych, granic i norm społecznych;
- higiena cyfrowa, krytyczne myślenie i odpowiedzialne korzystanie z technologii oraz sztucznej inteligencji;
- zachowania chroniące przed substancjami psychoaktywnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi;
- podtrzymywanie zainteresowań, aktywności i obszarów sukcesu niezależnych wyłącznie od wyników szkolnych.

3.5. Czynniki chroniące

- pozytywna atmosfera szkoły i wysokie poczucie bezpieczeństwa;
- wsparcie rodzinne, rozmowa, zainteresowanie rodziców i jasne zasady domowe;
- przyjaciele, zaufana osoba w klasie i codzienne zachowania koleżeńskie;
- zainteresowania, hobby, sport, wolontariat i inne aktywności dające satysfakcję;

- wychowawcy, nauczyciele i specjaliści gotowi do udzielania wsparcia;
- działania integracyjne oraz reagowanie na wykluczenie, przemoc i hejt;
- wzmacnianie wysiłku, mocnych stron, odpowiedzialności i konstruktywnej komunikacji;
- współpraca szkoły z rodzicami i instytucjami wspierającymi.

3.6. Czynniki ryzyka

- stres szkolny, przeciążenie obowiązkami, presja wyników i trudności w zachowaniu równowagi;
- obniżona motywacja, trudności w planowaniu, niska samoocena, perfekcjonizm i niepokój o przyszłość;
- ograniczona gotowość części uczniów do proszenia o pomoc oraz obawa przed oceną lub ujawnieniem problemu;
- izolacja, samotność, konflikty, wykluczenie, agresja, przemoc rówieśnicza i hejt;
- trudności z przestrzeganiem norm, odpowiedzialnością i zaangażowaniem;
- nadmierne lub ryzykowne korzystanie z telefonu, internetu, mediów społecznościowych, gier i narzędzi AI;
- używanie alkoholu, nikotyny, narkotyków, środków zastępczych i innych substancji psychoaktywnych;
- niewystarczające zasoby wsparcia w części środowisk rodzinnych lub rówieśniczych;
- ograniczone poczucie przygotowania części personelu do pierwszej reakcji na kryzys, przemoc lub zachowanie ryzykowne.

3.7. Hierarchia celów

Poziom	Cel	Uzasadnienie
Priorytet wiodący	Dobrostan psychiczny i odporność w warunkach stresu szkolnego.	Łączy stres, przeciążenie, motywację, samoocenę, planowanie, zdrowe podejście do porażki i korzystanie z pomocy.
Cel wspierający 1	Relacje, przynależność, budowanie koleżeństwa i bezpieczeństwo rówieśnicze.	Wzmacnia kapitał relacyjny i odpowiada na izolację, samotność, konflikty, przemoc oraz hejt.
Cel wspierający 2	Higiena cyfrowa i zachowanie koncentracji.	Odpowiada na trudności dotyczące snu, koncentracji, motywacji, relacji, informacji i funkcjonowania online.
Działania stałe	Profilaktyka substancji i zachowań ryzykownych; zdrowie; bezpieczeństwo; wartości; obywatelskość; doradztwo; współpraca z rodziną.	Obowiązki szkoły i zadania wymagające ciągłości niezależnie od priorytetu roku.

4. Misja szkoły i założenia programu

Misją szkoły jest wspieranie młodego człowieka w rozwoju ku dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej, z poszanowaniem jego godności, praw, podmiotowości i indywidualnych możliwości. Szkoła wspomaga rodziców w wychowaniu, tworzy bezpieczne i wymagające środowisko uczenia się oraz przygotowuje uczniów do odpowiedzialnego życia osobistego, rodzinnego, społecznego i obywatelskiego.

- rodzice i opiekunowie pełnią pierwszoplanową rolę w wychowaniu, a szkoła ich wspiera;
- wszyscy pracownicy szkoły współtworzą klimat wychowawczy własną postawą i codziennym reagowaniem;
- wychowanie i profilaktyka są częścią codziennego życia szkoły, a nie wyłącznie odrębnymi wydarzeniami;
- działania wzmacniają zasoby i czynniki chroniące, a jednocześnie ograniczają wpływ czynników ryzyka;
- pomoc jest stopniowana: od działań dla wszystkich, przez wsparcie grup zwiększonego ryzyka, po pomoc indywidualną i interwencję;
- preferowane są metody aktywizujące, informacja zwrotna, praca projektowa, dialog i praktyczne ćwiczenie umiejętności;
- program pozostaje spójny ze Statutem, Standardami Ochrony Małoletnich, pomocą psychologiczno-pedagogiczną i planami pracy szkoły.

5. Model absolwenta

Absolwent III Liceum Ogólnokształcącego:

Sfera rozwoju	Zakładane cechy i kompetencje
Sfera emocjonalna i osobista	rozpoznaje emocje i sygnały przeciążenia; korzysta z konstruktywnych sposobów regulacji; zna swoje mocne strony; potrafi planować, uczyć się na błędach i szukać pomocy; rozwija sprawczość i odporność.
Sfera społeczna	buduje relacje oparte na szacunku; potrafi współpracować, komunikować potrzeby, rozwiązywać konflikty i reagować na krzywdę; zauważa osoby pozostające na uboczu; wie, kiedy należy zwrócić się do dorosłego.
Sfera intelektualna	jest ciekawy świata; myśli krytycznie; korzysta z informacji i technologii odpowiedzialnie; rozwija zainteresowania; planuje własną naukę i dalszą drogę edukacyjno-zawodową.
Sfera moralna, obywatelska i duchowa	kieruje się godnością człowieka, prawdą, dobrem, odpowiedzialnością i uczciwością; szanuje różnorodność; zna prawa i obowiązki; jest zaangażowany społecznie, patriotycznie i wolontariacko.
Sfera fizyczna i zdrowotna	dba o zdrowie, sen, odpoczynek, aktywność i bezpieczeństwo; zna zasady pierwszej pomocy; rozpoznaje zagrożenia wynikające z używania substancji i zachowań ryzykownych; chroni granice własne i innych.

6. Cele programu na rok szkolny 2026/2027

Cel główny: stworzenie spójnych warunków wspierających rozwój, bezpieczeństwo, dobrostan i odpowiedzialność uczniów poprzez wzmacnianie czynników chroniących, ograniczanie czynników ryzyka oraz rozwijanie praktycznych kompetencji osobistych i społecznych.

1. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, napięciem i przeciążeniem.
2. Wzmacnianie planowania, poczucia sprawczości oraz zdrowego podejścia do błędu i niepowodzenia.
3. Zwiększanie rozpoznawalności i psychologicznej dostępności pomocy w szkole.
4. Budowanie przynależności, koleżeństwa, komunikacji i bezpieczeństwa rówieśniczego.
5. Rozwijanie higieny cyfrowej, krytycznego myślenia i odpowiedzialnego korzystania z technologii oraz AI.
6. Promowanie zdrowia, aktywności, bezpieczeństwa i zachowań chroniących przed uzależnieniami.
7. Kształtowanie postaw etycznych, obywatelskich, patriotycznych, prospołecznych i wolontariackich.
8. Rozwijanie zainteresowań, samodzielności w uczeniu się oraz świadomego planowania drogi edukacyjno-zawodowej.
9. Wspieranie wychowawczej roli rodziny oraz rozwijanie współpracy uczniów, rodziców i pracowników szkoły.

7. Poziomy i zasady organizacji działań

Poziom	Adresaci i charakter działań	Przykłady
Uniwersalny	Cała społeczność szkolna; wzmacnianie zasobów, wiedzy i umiejętności.	Godziny wychowawcze, codzienna praca nauczycieli, wydarzenia szkolne, informacja dla rodziców, działania integracyjne i prozdrowotne.
Selektywny	Klasy lub grupy, w których rozpoznano zwiększone ryzyko lub określoną potrzebę.	Celowana praca z klasą, grupa wsparcia, warsztat dotyczący konfliktu, motywacji, izolacji, przeciążenia lub higieny cyfrowej.
Wskazujący	Uczniowie z wczesnymi objawami kryzysu lub zachowań ryzykownych.	Konsultacja, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, współpraca z rodzicami, interwencja i skierowanie do odpowiedniego podmiotu.

Wspólne kierunki godzin wychowawczych obejmują: praktyczne sposoby regulowania napięcia, zdrowe podejście do niepowodzenia, poznawanie dróg pomocy oraz budowanie koleżeństwa i relacji. Uczeń ma rozwijać własne sposoby radzenia sobie, korzystać z bezpiecznych relacji rówieśniczych i wiedzieć, kiedy potrzebna jest pomoc dorosłego.

8. Plan działań wychowawczo-profilaktycznych

Poniższe działania stanowią ramę programu. Szczegółowe terminy mogą być doprecyzowywane w planach pracy wychowawców, zespołów i specjalistów, z uwzględnieniem aktualnych potrzeb klas.

8.1. Dobrostan, stres i odporność

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Samoregulacja i przeciążenie	Rozpoznawanie sygnałów napięcia; krótkie techniki regulacji; równowaga nauki, snu i odpoczynku; reagowanie na przebodźcowanie.	Wychowawcy i nauczyciele; materiały i konsultacje: psycholog/pedagog. Cały rok, moduł planowany.	Moduł zrealizowany w $\geq 90\%$ klas wskazanych w harmonogramie przyjętym na początku roku; $\geq 70\%$ uczestników pomiaru wskazuje jedną poznaną strategię.
Zdrowe podejście do niepowodzenia	Błąd jako element uczenia się; konstruktywna informacja zwrotna; mały krok; analiza wpływu i strategii zamiast etykietowania; wspieranie wysiłku.	Nauczyciele i wychowawcy; wsparcie specjalistów. Codzienna praca i moduł wychowawczy.	$\geq 70\%$ uczestników pomiaru wskazuje jedną konstruktywną reakcję na błąd lub porażkę.
Planowanie i sprawczość	Planowanie nauki i odpoczynku; priorytety; dzielenie zadania na etapy; podejmowanie decyzji; wzmacnianie zainteresowań i różnych obszarów sukcesu.	Wychowawcy, nauczyciele, doradca zawodowy, specjaliści. Cały rok.	Realizacja zaplanowanych działań; w podsumowaniu uczeń wskazuje jeden możliwy mały krok.

8.2. Relacje i budowanie koleżeństwa – „Bądź obok”

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Przynależność i koleżeństwo	Integracja i włączanie do grupy; zauważanie izolacji; życzliwy kontakt; towarzyszenie; drobne gesty wsparcia; pomoc w dotarciu do dorosłego.	Wychowawcy i nauczyciele; materiały i konsultacje: psycholog/pedagog. Cały rok.	Co najmniej jedno działanie w każdej klasie wskazanej w harmonogramie; $\geq 70\%$ uczestników pomiaru wskazuje dwa bezpieczne zachowania koleżeńskie i drogę pomocy.
Komunikacja i konflikty	Komunikowanie potrzeb i granic; empatia; asertywność; słuchanie; rozwiązywanie konfliktów; kultura języka i odpowiedzialność za słowo.	Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści. Codzienna praca i zajęcia celowane.	Realizacja działań; krótka ocena użyteczności; informacje wychowawców o potrzebach klas.
Przemoc, hejt i ochrona małoletnich	Rozpoznawanie przemocy i cyberprzemocy; bezpieczna reakcja świadka; sposób zgłaszania; przypomnienie Standardów Ochrony Małoletnich;	Cała kadra, dyrekcja, specjaliści; właściwi partnerzy zewnętrzni. Wrzesień i w miarę potrzeb.	$\geq 70\%$ uczestników pomiaru wskazuje sposób zgłoszenia; personel zna schemat pierwszej reakcji.

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
	stosowanie szkolnych procedur.		

8.3. Dostęp do pomocy i reagowanie na kryzys

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Rozpoznawalność pomocy	Przedstawienie osób wspierających, zasad kontaktu, poufności i bezpieczeństwa; informacja o pomocy szkolnej i pozaszkolnej; obniżanie bariery pierwszego kontaktu.	Psycholog i pedagog przy wsparciu wychowawców. Wrzesień/październik oraz przypomnienia.	≥70% uczestników pomiaru wskazuje dwie osoby lub miejsca pomocy i jeden sposób umówienia rozmowy.
Pierwsza reakcja dorosłego	Wspólny schemat: zauważ – zapytaj – zabezpiecz – przekaz; jasny podział odpowiedzialności; konsultowanie sytuacji i dokumentowanie zgodnie z procedurami.	Dyrekcja, psycholog, pedagog, zespół wychowawczy. Instruktaż i bieżące konsultacje.	≥80% personelu objętego instruktażem uczestniczy lub potwierdza zapoznanie; ≥80% osób w krótkim podsumowaniu wskazuje etapy schematu.

8.4. Higiena cyfrowa, informacja i AI

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Higiena cyfrowa i koncentracja	Wpływ urządzeń na sen, koncentrację, nastrój i relacje; powiadomienia; planowanie czasu; aktywność off-line; możliwe zmiany własnych nawyków.	Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści. Cały rok, moduł planowany.	Moduł zrealizowany w ≥80% klas; ≥70% uczestników pomiaru wskazuje jeden związek i jedną możliwą zmianę nawyku.
Bezpieczeństwo, krytyczne myślenie i AI	Ochrona prywatności i wizerunku; cyberprzemoc; dezinformacja; weryfikacja źródeł; etyczne i odpowiedzialne korzystanie z AI; poszanowanie praw autorskich.	Nauczyciele, wychowawcy, bibliotekarz, specjaliści. W ramach przedmiotów i godzin wychowawczych.	Realizacja działań przewidzianych w planach; zadania praktyczne sprawdzające rozpoznawanie ryzyka lub źródła.

8.5. Zdrowie, bezpieczeństwo i profilaktyka zachowań ryzykownych

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
---------------	----------------------	---------------------	--------------------------

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Zdrowy styl życia	Aktywność fizyczna, odżywianie, sen, odpoczynek, zdrowie psychiczne, profilaktyka chorób, pierwsza pomoc, bezpieczeństwo własne i innych.	Nauczyciele, wychowawcy, nauczyciele WF, pielęgniarka, specjaliści. Cały rok.	Realizacja działań i wydarzeń ujętych w planach; dokumentacja procesu i udziału.
Substancje i uzależnienia behawioralne	Rzetelna informacja; normy chroniące; podejmowanie decyzji i odmowa; miejsca pomocy; działania uniwersalne, selektywne i wskazujące stosownie do potrzeb.	Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, właściwi partnerzy. Cały rok.	Działania uniwersalne w klasach wskazanych w harmonogramie; wsparcie selektywne i wskazujące dokumentowane zbiorczo bez danych wrażliwych.
Bezpieczeństwo i granice	BHP, pierwsza pomoc, bezpieczeństwo komunikacyjne i podczas wydarzeń; granice fizyczne i psychiczne; odpowiedzialne zachowania zdrowotne i seksualne; reagowanie na zagrożenie.	Nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarka, specjaliści, dyrekcja. Cały rok.	Realizacja działań; znajomość podstawowych zasad sprawdzana w ramach zajęć.

8.6. Wartości, obywatelskość i zaangażowanie

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Wartości i kultura osobista	Godność człowieka; prawda, dobro, odpowiedzialność, uczciwość; szacunek dla różnorodności; kultura słowa i zachowania; odpowiedzialność za decyzje.	Cała kadra. Codzienna praca, przedmioty i godziny wychowawcze.	Realizacja zadań; obserwacja zachowań i informacje wychowawców.
Postawy patriotyczne i obywatelskie	Historia i tradycja; symbole narodowe i szkolne; prawa i obowiązki; samorządność; bezpieczeństwo i odporność społeczna; udział w uroczystościach.	Nauczyciele, wychowawcy, opiekun SU, dyrekcja. Zgodnie z kalendarzem szkoły.	Realizacja uroczystości i działań; udział uczniów; dokumentacja szkolna.
Prospołeczność i wolontariat	Wrażliwość na potrzeby innych; pomoc osobom słabszym i z niepełnosprawnościami; wolontariat; akcje charytatywne; działania dla społeczności	Wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie wolontariatu i SU. Cały rok.	Liczba i zakres podjętych inicjatyw oraz udział uczniów – analizowane opisowo.

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
	lokalnej.		

8.7. Rozwój poznawczy i przyszłość

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Uczenie się i zainteresowania	Aktywne metody, informacja zwrotna, ocenianie wspierające uczenie się, projekty interdyscyplinarne, czytelnictwo, twórczość, praca z uczniem zdolnym i wyrównywanie szans.	Nauczyciele, wychowawcy, bibliotekarz, specjaliści. Cały rok.	Realizacja w planach przedmiotowych i wychowawczych; udział uczniów w projektach i aktywnościach.
Doradztwo edukacyjno-zawodowe	Rozpoznawanie zasobów i zainteresowań; informacje o ścieżkach kształcenia i rynku pracy; spotkania, targi, uczelnie; decyzje edukacyjne; przygotowanie do dorosłości.	Doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele, specjaliści. Zgodnie z planem doradztwa.	Realizacja działań przewidzianych w planie doradztwa; ocena użyteczności wybranych działań.

8.8. Rodzina, adaptacja i włączanie

Cel / zadanie	Podstawowe działania	Realizatorzy i czas	Wskaźnik / monitorowanie
Współpraca z rodziną	Bieżąca wymiana informacji; konsultacje; wspólne planowanie pomocy; wsparcie kompetencji rodzicielskich; udostępnianie informacji i materiałów.	Wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, dyrekcja. Cały rok.	Realizacja zebrań, konsultacji i zaplanowanych działań; ocena współpracy w corocznej diagnozie.
Adaptacja i różnorodność potrzeb	Integracja klas pierwszych; wsparcie uczniów nowych, powracających z zagranicy, z doświadczeniem migracji, niepełnosprawnością lub szczególnymi potrzebami; indywidualizacja.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog specjalny, psycholog, pedagog. Początek roku i w miarę potrzeb.	Realizacja działań adaptacyjnych; informacje wychowawców i specjalistów o potrzebach i wsparciu.

9. Zadania członków społeczności szkolnej

Osoba / grupa	Główne zadania
---------------	----------------

Osoba / grupa	Główne zadania
Dyrektor	tworzy warunki organizacyjne; koordynuje bezpieczeństwo i reagowanie; zapewnia zgodność działań z prawem; wspiera współpracę zespołów; analizuje wyniki monitorowania.
Wychowawca	rozpoznaje potrzeby klasy; realizuje wspólne moduły; buduje relacje i przynależność; współpracuje z rodzicami; reaguje na trudności; dokumentuje realizację i przekazuje krótkie wyniki.
Nauczyciel	realizuje cele programu w codziennej pracy; modeluje kulturę komunikacji i podejście do błędu; wzmacnia sprawczość; reaguje na wykluczenie i zagrożenia; przekazuje sprawy wymagające wsparcia.
Psycholog i pedagog	przygotowują materiały i narzędzia; konsultują realizację; prowadzą działania specjalistyczne, selektywne i wskazujące; wspierają uczniów, rodziców i personel; analizują dane i współtworzą ewaluację.
Pedagog specjalny	wspiera rozpoznawanie potrzeb i dostępność środowiska; konsultuje dostosowania; współpracuje z uczniami, rodzicami, nauczycielami i specjalistami; wspiera działania włączające.
Doradca zawodowy	realizuje plan doradztwa; wspiera rozpoznawanie zasobów i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych; współpracuje z wychowawcami i podmiotami zewnętrznymi.
Rodzice	współtworzą program poprzez Radę Rodziców; przekazują informacje ważne dla rozwoju i bezpieczeństwa dziecka; współpracują w planowaniu pomocy; uczestniczą w konsultacjach i działaniach informacyjnych.
Uczniowie	współtworzą klimat szkoły; respektują godność, granice i zasady; podejmują działania koleżeńskie i obywatelskie; korzystają z pomocy; zgłaszają zagrożenia; przekazują informację zwrotną o działaniach.

10. Współpraca z rodzicami i podmiotami wspierającymi

Szkoła uznaje pierwszoplanową rolę rodziny w wychowaniu i dąży do spójności oddziaływań. Współpraca opiera się na wzajemnym szacunku, rzetelnej informacji, poszanowaniu prywatności i wspólnym poszukiwaniu rozwiązań służących uczniowi.

- zebrania, konsultacje, dni otwarte i indywidualne rozmowy;
- kontakt za pomocą przyjętych w szkole kanałów komunikacji;
- zapoznanie rodziców z dokumentami szkoły, zasadami pomocy i Standardami Ochrony Małoletnich;
- konsultowanie potrzeb rozwojowych i planowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- przekazywanie materiałów i organizowanie spotkań wspierających kompetencje rodzicielskie;
- włączanie rodziców w życie szkoły, inicjatywy i uroczystości;

- współpraca z instytucjami zewnętrznymi za wiedzą rodziców;

11. Upowszechnianie programu i dostęp do pomocy

Program jest udostępniany społeczności szkolnej w sposób przyjęty w szkole, w szczególności na stronie internetowej. Na początku roku uczniowie i rodzice otrzymują informację o głównych kierunkach programu, zasadach korzystania z pomocy oraz Standardach Ochrony Małoletnich.

We wrześniu/październiku wychowawcy przeprowadzają zajęcia wprowadzające. Po zajęciach uczniowie powinni wiedzieć: gdzie znajduje się program, jaki jest kierunek roku, co oznacza „Bądź obok”, do kogo można zwrócić się po pomoc oraz że zagrożenia bezpieczeństwa nie należy zachowywać w tajemnicy.

Granice wsparcia rówieśniczego

Uczeń nie jest odpowiedzialny za samodzielne rozwiązywanie przemocy lub kryzysu, zachowywanie tajemnicy dotyczącej zagrożenia ani przejmowanie odpowiedzialności za stan drugiej osoby. Uczy się zauważać, być obok i pomóc w przekazaniu informacji zaufanemu dorosłemu.

12. Monitorowanie i ewaluacja

Monitorowanie ma charakter prosty, bieżący i etapowy. Obejmuje trzy elementy: potwierdzenie realizacji zaplanowanego modułu, krótki pomiar bezpośrednio po modułach wskazanych w Załączniku 1 oraz zbiorcze podsumowanie na koniec roku. Nie przeprowadza się ankiety po każdym działaniu wychowawczym lub profilaktycznym.

Rodzaj danych	Co pokazują	Przykłady
Wskaźniki procesu	Czy wykonano zaplanowane działania i jaki był ich zasięg.	Odsetek klas objętych modulem; odsetek personelu zapoznanego z procedurą; realizacja harmonogramu.
Wskaźniki bezpośredniego rezultatu	Co uczestnicy wiedzą lub potrafią bezpośrednio po działaniu.	Strategia regulacji; zachowania koleżeńskie; osoby i miejsca pomocy; sposób zgłoszenia; możliwa zmiana nawyku.
Ocena użyteczności	Jak uczestnicy odbierają przydatność i czytelność działania.	Krótką skalą: pomocne / częściowo pomocne / niepomocne; jedno zdanie „co zabieram”.
Dane diagnostyczne i kontekstowe	Aktualną sytuację badanej części społeczności i kierunki zmian.	Stres, przeciążenie, relacje, zaufana osoba, bezpieczeństwo, korzystanie z pomocy, zachowania ryzykowne, zgłoszenia i interwencje.

Pomiary bezpośrednie odnoszą się wyłącznie do uczestników konkretnego modułu i sprawdzają, co zapamiętali, rozumieją lub potrafią wskazać bezpośrednio po zajęciach. Wyniki corocznych ankiet opisują aktualną sytuację badanej części społeczności. Ze względu na różnice w liczebności i składzie grup nie służą jako samodzielny miernik skuteczności programu.

Liczbę zgłoszeń, interwencji i uruchomionych form wsparcia analizuje się wraz z informacjami jakościowymi. Wzrost liczby zgłoszeń może oznaczać nasilenie trudności, ale również lepszą rozpoznawalność pomocy i większą gotowość do jej szukania. Nie przyjmuje się zatem oczekiwanego wzrostu ani spadku liczby zgłoszeń jako wskaźnika powodzenia programu.

Sposób liczenia wyników. Dla każdego modułu odnotowuje się liczbę uczestników oraz liczbę osób, które odpowiedziały na krótkie pytania. Wynik procentowy oblicza się wśród osób uczestniczących w pomiarze, a obok podaje się jego zasięg. Odpowiedzi otwarte ocenia się według prostego klucza zgodnego z celem zajęć. Wyników różnych modułów i różnych grup nie porównuje się jako wyników tych samych osób.

Na zakończenie roku zespół odpowiedzialny za program przygotowuje jedno zbiorcze zestawienie: realizacja modułów, najważniejsze wyniki krótkich pomiarów, ocena ich użyteczności oraz aktualne dane diagnostyczne. Na tej podstawie formułuje wnioski i rekomendacje na kolejny rok.

13. Postanowienia końcowe

- Program obowiązuje w roku szkolnym 2026/2027.
- Działania mogą być dostosowywane do rozpoznanych potrzeb uczniów, klas i całej społeczności, przy zachowaniu celów programu.
- Szczegółowe procedury reagowania wynikają z odrębnych dokumentów szkoły, w tym Statutu i Standardów Ochrony Małoletnich.
- Program podlega bieżącemu monitorowaniu i ewaluacji końcowej.

Program został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną.

Załącznik 1. Roczna rama modułów i pomiarów

Moment / moduł	Najważniejsza treść	Krótki pomiar
Wrzesień/październik: poznajemy program	Program, kierunek roku, Standardy Ochrony Małoletnich, osoby i miejsca pomocy.	Znajomość kierunku „Bądź obok”, miejsca publikacji programu, dwóch osób lub miejsc pomocy i reakcji na zagrożenie.
Moduł: stres i samoregulacja	Sygnały napięcia, jedna lub kilka praktycznych strategii, równowaga nauki i odpoczynku.	Wskazanie poznanej strategii i sytuacji, w której może być użyteczna.
Moduł: zdrowe podejście do niepowodzenia	Błąd jako część uczenia się, mały krok, konstruktywna informacja zwrotna.	Wskazanie jednej konstruktywnej reakcji na błąd lub porażkę.
Moduł: koleżeństwo – „Bądź obok”	Zauważ, podejść, włącz, bądź obok, pomóż dotrzeć do dorosłego; granice odpowiedzialności ucznia.	Wskazanie dwóch zachowań koleżeńskich i sytuacji wymagającej pomocy dorosłego.
Moduł: higiena cyfrowa	Sen, koncentracja, relacje, powiadomienia, aktywność off-line, krytyczne myślenie i AI.	Wskazanie jednego związku i jednej możliwej zmiany własnego nawyku.
Koniec roku	Zbiorcze podsumowanie realizacji i aktualna diagnoza.	Zestawienie procesu, rezultatów bezpośrednich, użyteczności i danych diagnostycznych.